

ל"ג בעומר

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

ושפני טמוני חול

מדוע המשפט: 'בל"ג בעומר לא מתו מתלמידי רבי עקיבא', לפי כל השיטות אינו נכון?

מובא בספרים, שהרמ"א הוציא ל"ג ספרים, חי ל"ג שנים, הלך לבית עולמו בשנת של"ג, ביום ל"ג בעומר. בגלל זה אנו קוראים את היום הזה ל"ג בעומר כפי שיטתו, ולא ל"ג לעומר. וכשנפטר, הספידו עליו ל"ג שבחים. הרבה פוסקים שרוצים לומר שאשכנזים יכולים להקל כרמ"א אומרים בהלצה שהם 'יוצאים ביד רמ"א'. התרגום על פסוק זה כותב שיצאו 'בריש גלי': בריש - אותיות רשב"י, גלי - אותיות יום ל"ג. (יש אומרים שהרמ"א חי ל"ט שנים).

מתו דווקא בתקופה הזו שבין פסח לעצרת, מפני שזו התקופה הכי בריאה לגוף, ולהראות שמתו בידי שמים מפני לשון הרע שהיה בידם. (מהרש"א יבמות סב:)

היה לרשב"י במערה, מים וחרוב - רמז לכך שהתורה נקנית במ"ח קניינים.

שאלה כתורת רשב"י

"בר יוחאי נמשהת אשדיך שמן ששון מחברייך"

יש לבאר מדוע נשתרש ברוב קהילות ישראל והפיוטים לקרוא לרבי שמעון 'בר יוחאי' ו'רבי שמעון בר יוחאי' ולא קוראים לו כמו שקוראים לו בגמרא ובמשנה ולרוב התנאים: 'בן יוחאי', ומה עדיף ה'בר' על פני ה'בן'?

מטרת השאלה הינה לעורר דיון פורה בחדוות התורה. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצורך מקורות, אם ישנן) ובע"ה נפרסם את התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"וספרתם לכם שבע שבתות תמימות תהיינה"

נהוג בין חובשי בית המדרש ללמוד בכל עונה את המסכת העוסקת בענייני דיומא, כגון לימוד מסכת סוכה לפני חג הסוכות, מסכת פסחים בפרוס חג הפסח ואילו מסכת שבועות נלמדת לקראת חג השבועות. למרות שמסכת זו אינה עוסקת כלל בענייני החג, אלא בדיני שבועות, אך הואיל ומסכת שבועות עוסקת בהלכות הנשבעים שבועת אמת או שבועת שווא ואנחנו מושבעים ועומדים לקיים את התורה, על כן לומדים אנו מסכת שבועות כדי שנדע עד כמה חמורה היא השבועה ויש להקפיד ביותר על שמירתה וקיומה. בנוסף, מספר דפי מסכת זו הינו מ"ט כמניין ימי הספירה, לכן מתחילים ללמודה בפסח, ובלימוד של דף ליום יסיים הלומד את המסכת בדיוק בשבועות. כשמגיעים לדף ל"ג, לומדים מתורתו של רשב"י על הדף: 'ר"ש אומר חייב כאן וחייב בפקדון'. ועל דבריו הגמרא פותחת במילים: 'מחכו עלה במערבא' - דהיינו שחייבו בארץ ישראל על דברים אלו. ואף כיום חוגגים בארץ ישראל את יום ל"ג בעומר זכר לרשב"י בכל שנה. (חידודי תורה)

יש לבאר מדוע לא מברכים ברכת 'שהחיינו' על ספירת העומר, ונביא י' טעמים לעניין: א. נכלל ברכתו ב'שהחיינו' של חג הפסח כיוון ש'נטפל' לו בפסוק: 'ממחרת השבת'. ולפי זה, ראוי לכוון בפסח אף על ספירת העומר! ב. לפי רוב הפוסקים כל מצות הספירה בזמן הזה היא מדרבנן וכדי שנזכור את העומר שהונף בבית המקדש (ולכן אנו אומרים 'הרחמן הוא יחזיר לנו וכו') והספירה גורמת לנו צער של כיסופים למקדש, וכל ענינה של ברכת שהחיינו היא של שמחה. (המאור) ולפי זה, באמת בזמן המקדש ברכו שהחיינו! ג. כל הספירה היא הכנה לחג השבועות, וברכת שהחיינו שמברכים בשבועות כולל אף את הספירה (כעין ברכת לישב בסוכה אף על המצווה של עשיית הסוכה). לפי זה, ראוי לכוון בברכת שהחיינו בשבועות אף על ספירת העומר! (טעמי המנהגים) ד. לא יכול לברך, כי אולי ישכח יום אחד ולא יקיים את המצווה בשלמותה. (מהר"ם מינץ) [וקשה לפי זה: א. שיברך בלילה האחרון שכבר התברר שלא שכח. ב. אם כן, איך יכול לברך 'על ספירת העומר' בכלל?]. ה. ברכת שהחיינו מברכים על מצוה שבאה בזמנה, אך ספירת העומר אין לה זמן עצמי אלא תלויה בקביעות של 'ממחרת השבת', - בחג הפסח. (שיבולי הלקט) ו. כיון שהספירה היא בעבור ציפיתנו להגיע לחג מתן תורתנו ויש בה תוחלת ממושכת שהיא צער, אף שאנו שמחים על כל יום שמתקרב, מכל מקום עיקר השמחה הוא בהגיע היום עצמו ועכשיו אין שייך לברך. (לבוש) ז. אין מברכים שהחיינו על מצוות שכל קיומם הם בדיבור בעלמא וכמו שלא מברכים שהחיינו על קריאת ההלל. (מהרי"ל) ח. משום שזה רק מדרבנן, ו'זכר' לעבודת בית המקדש, אז לא מברכים על דבר שאינו באמת המצווה. (הרוקח) ט. ברכת שהחיינו נאמרת על שמחה שמגיעה בזמן מסוים, אך לספירת העומר אין זמן כי גם מי ששכח ממשיך לספור. (המנהיג) י. טעם ע"פ הקבלה שהעומר שבא מהשעורים מורה על הדין והגבורה, ואין זה ענין של שמחה. (רי"ו)

"נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג לעומר, שאומרים שאז פסקו מלמות" (שו"ע או"ח תצ"ג ס"ב)

יש לבאר מה העניין המיוחד הגדול שפסקו מלמות, הלוא כולם מתו וכבר נגמרו התלמידים, ומה העניין לשמוח ביום זה? ויש לבאר: א. רובם מתו ולא כולם. (הגר"ח ק) ב. רק 12000 מתוך 24000 מתו. (שולחן גבוה) ג. כבר מתו בעבר פעמיים: 24000 המתים במגפה בשבט שמעון במדבר ואח"כ כעורבים (בגילגול) שכלכלו את אליהו במערה. וכעת אנו שמחים שבאו על תיקונם ופסקו מלמות שוב ושוב. (בצור ירום) ד. שמחים על זה שכבר אין מדת הדין מתוחה. ה. שמחים ביום זה מפני שסוף-סוף יום זה זכה להיות היום בו פסקו מלמות. ו. השמחה היא על אותם תלמידים שהוסיף רבי עקיבא לאחר מכן. (פר"ח) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה בתורת רשב"י תש"פ)

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם.

זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום:

1. בהעברה לבנק לאומי (10) סניף 911 חשבון 3787939, ע"ש 'בייך' 2. לשלוח שיק למערכת

העלון מוקדש
לרפואת חיים צבי שמשון בן חנה
לאה בתשה"י

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- התחבא עם אביו במערה
- שם התחבאו רשב"י ובנו בתחילה
- רשב"י _____ את הרומיים
- "נאזרת בגבורה ובמלחמת אש _____ השערה..."
- כשרשב"י ובנו מהמערה יצאו, אדם עם 2 חבילות של _____ - ראו
- "אשרי העם הם לומדיך _____ העומדים על סודך..."
- אחד ההדסים היה לכבוד _____
- עץ פרי שגדל ליד מחבואם וממנו התכלכלו
- רשב"י טיהר את העיר הזו
- "בר יוחאי בקדש הקדשים, קו _____ מחדש חדשים..."
- גם גולת _____ על עיש, תשורי ומי ישורך"
- יום ההילולא לכבוד פטירתו של רשב"י
- שם התחבא רשב"י עם בנו
- כתוב בפתח הציון: "עייל וקדיש מן שמיא _____"
- החזיק את שני ההדסים
- שמעו בת קול! להחריב _____ יצאתם?! חיזרו למערכתכם!
- יש אומרים שבאיזור יישוב זה נמצאת המערה
- לעיר זו הגלו את רבי יוסי
- כשמת התבטלה גזרתו להרוג את רשב"י
- חזרו פעם שניה למערה לשבת שם עוד שנה בגלל "משפט _____ בגיהנם" (משום שהחריבו דברים בצאתם בראשונה)
- "בר יוחאי נמשחת אשריך _____ מחבריך"
- "ולשדה _____ עלית ללקוט בו מרקחים"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- רשב"י חיבר את ה _____ רבא ואת ה _____ זוטא
- "בר יוחאי מושב _____ ישבת"
- כך גזר הקיסר: "שמעון שגינה- _____"
- "בר יוחאי, _____ חכמה קדומה"
- כך נקראת התספורת הראשונה לילד
- הודיע לרשב"י שיכול לצאת מן המערה
- רשב"י ציווה לשמוח ביום פטירתו מפני שזכה ל- _____
- "את כרוב _____ זיו אורך"
- "אור מופלא רום מעלה יראת _____ כי רב לה"
- התנא ששתק
- "נעשה אדם נאמר _____"
- במערה, היו שקועים עד לצווארם ב _____
- מובא בזוהר שלכבוד שבת נהפך להם עץ החרובים לעץ שהניב:
- מקום ציונו של רשב"י הקדוש
- בכה כשראה את מצב עורו של רשב"י (חתנו)
- אחד מחמשת תלמידיו של רבי עקיבא שהעמיד
- לאחר פטירת תלמידיו: אלעזר בן _____
- בפעם הראשונה כשיצאו מהמערה כל מקום שנתנו בו עיניהם _____
- נוהגים לשחק בו בל"ג בעומר על ידי ירייתו
- אף את ציונו נהגו לפקוד בל"ג בעומר
- רשב"י חיבר את ה- _____
- בגיל זה נהוג לספר את הבנים בפעם הראשונה
- אסורה בל"ג בעומר

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לפרשת אמור - בשבת חוה"מ עשה קידוש בסוכה ודעתו לאכלו בסוכה, ומיד אחרי הקידוש החלו לירד הגשמים, כיון שאין קידוש אלא במקום סעודה, ילך קודם לאכול בסוכה כזית ואז יכנס לביתו. (שה"צ רעג ה) תשובה לפרשת בהר: נימול לשמונה שהופך דינו לימול מיד: עבד 'יליד בית' שדינו שנימול לשמונה, שנמכר ליהודי אחר ובכך הופך לקנין כספו שנימול מיד. (עיין שבת קלה:) **חידון א' ת'** - אלעזר, בית מדרש, גינה, דת, הדסים, ואשרי, זכור (והשני כנגד שמור), חרוב, טבריה, ירוק, כותרת, ל"ג בעומר, מערה, נחית, סבא, עולמי, פקיעין, ציפורי, קיסר, רשעים, שמן ששון, תפוחים. **חידון א' ת' הפוך** - אידרא, טוב, יהרג, יוד, חלאקה, אליהו, אור הגנוז, ממשח, מלהביט, ר' יוסי, בעבורך, חול, תמרים, מירון, ר' פנחס (בן יאיר), שמוע, נשרף, חץ, שמעון הצדיק, זוהר, שלוש, תענית (ואבלות). **מילה בפרשה בהר** - דרור. "לפני שיצאו לחופשה" - חופש = דרור, "נתן לציפור מתנה חדשה" - ציפור דרור, "בושם נקי וברור" - ע"פ הפסוק: 'מר דרור', "לזכר מלחמת השחרור" - שחרור = דרור. **שאלה לשלחן השבת אחרי מות** - שאלנו: מדוע כתוב בתחילת הפרשה סמיכות לעניין מיתת בני אהרן שעליה מסופר כבר בפרשת שמיני? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. ע"פ רש"י בתחילת הפרשה שרק מזכירים לאהרן ולבניו את מיתת קרוביהם כדי שיזהרו יותר בדיני כהונתם, ואין הכוונה שקרה מיד לאחר מכן. 2. משום שחלק מן הטעמים שנאמרו בסיבת מיתתם של נדב ואביהוא, מובא שלא היו להם ילדים, ודיברו לשון הרע על משה ואהרן (מתי ימותו כבר שני הזקנים האלו ואני ואתה ננהיג את האומה), לכן הפסקנו בפרשת תזריע המדבר מענין הולדת הבנים ובפרשת מצורע בנגעים הבאים בעיון לשון הרע.

מילה במדורה

**החליט על מנהג טוב,
והוכיח ששילם חוב,
למרות שהיא התלוננה,
שלא הובאה בסוד פירעונה.**

המונח המבוקש הינו מילה
בת 4 אותיות
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

מן המדרש

בעיר לוד פרצה מגפה של דבר ורבים מבני העיר מצאו את מותם במחלה זו. יום אחד, הגיע רבי שמעון בר יוחאי לעיר וסיפרו לו על המגפה המפילה חללים רבים בעיר, שאלו אותו מה לעשות כדי לעצור את המגפה? מיד קם רבי שמעון והלך בעיר וראה בני אדם שוכבים מתים ברחובות העיר. נענה רבי שמעון ואמר: "כל זה קורה כאן בשעה שהנני בעיר?! גוזר אני שהמגפה תבוטל תיכף ומיד!" מיד שמעו בת קול האומרת אל המלאך המשחית: "צא מכאן! כי הלוא רבי שמעון כאן, שהקדוש ברוך הוא גוזר והוא מבטל את הגזרה!". היה שם רבי חנינא שסיפר זאת לאחר מכן לרבי מאיר. נענה רבי מאיר ואמר: "מי יכול להשיג את שבחו של רבי שמעון?! לאחר שקרח ועדתו נאבדו מתוך הקהל ובני ישראל התלוננו על משה ואהרן, יצא הקצף מלפני ד' והחל הנגף בעם, אמר משה לאהרן: 'קח את המחטה' ונאמר: 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', משה רבנו היה צריך לטרוח בכל אלו כדי לעצור את המגפה, ואילו רבי שמעון ביטל במאמר פיו בלבד כל מה שגזר הקדוש ברוך הוא". (ע"פ זוהר רות)